

Læringsglede

Vi må få mer rom for læringsglede i norsk skole – det er viktig for å forberede elevene på fremtidens arbeidsliv.

Utdanningsdirektoratet skal nå i gang med et stort arbeid som vil forme norsk skole i lang tid fremover. De skal lage nye læreplaner i grunnskolens fag, slik at elevene blir bedre forberedt både på livet og arbeidslivet.

Sosiale og emosjonelle kompetanser er viktige for et godt liv, og blir stadig viktigere for å lykkes i arbeidslivet, viser forskning. I USA omtales dette som «21st century skills». Det handler om evnen til kritisk tenkning og problemløsning, samarbeid, kommunikasjon og kreativitet. Og kanskje aller viktigst: Det handler om læringsglede som legger grunnlag for livslang læring.

I USA jobber flere skoler systematisk med å støtte opp om elevenes sosiale og emosjonelle kompetanser. På disse skolene bruker elevene lite tid på å lytte passivt til lærerens undervisning, eller sitte stille ved en pult og jobbe helt for seg selv. I stedet blir de utfordret i såkalte «21st century learning» prosjekter.

Min familie bodde nylig to år i USA, og da gikk barna våre på en slik skole. La meg dele en læringsopplevelse min datter hadde på denne skolen.

I fjerde klasse skulle de lære om Californias historie. De fikk aldri noe lærebok. I stedet fikk de navn på en rekke mennesker som hadde preget samfunns- og kulturlivet i California. Hver elev måtte velge sin person som de skulle jobbe med gjennom hele semesteret.

Først skulle de skrive en fortelling om denne personen, basert på seriøse kilder de fant på biblioteket og internett. De måtte skrive om barndom, utdanning, viktige valg, hvordan disse valgene var preget av personens samtid og hva vedkommende selv gjorde som satte spor. Teksten måtte redigeres og forbedres i mange omganger. I hver omgang fikk elevene tilbakemeldinger om hvordan de kunne gjøre teksten enda bedre, både fra medelever og lærer.

Etter flere uker med bearbeiding, skulle de holde en fem minutters presentasjon for

Vi sendte av gårde en niåring kledd som Edith Head – en betydningsfull motedesigner som levde på 1900-tallet. En tur på bruktbuikk og mammas skap gjorde det lett å imitere Head sin ikoniske stil. Foto: AP/NTB Scanpix

Fredagskronikken Mari Rege

klassen. Utfordringen var nå å velge ut det aller viktigste fra den lange fortellingen. Elevene måtte først øve på presentasjonen foran et fåtall klassekamerater, som skulle gi konstruktiv kritikk om hvordan de kunne gjøre den enda bedre.

Så kom semesterets store begivenhet: Et levende vokskabinett som alle foreldrene var invitert til. Hver elev skulle lage

en plakat om sin karakter – med bilder og illustrasjoner. I tillegg skulle de selv kle seg ut som den personen de hadde studert, og øve inn en ett minutt monolog hvor personen fortalte det aller viktigste om sitt liv.

Vi sendte av gårde en niåring kledd som Edith Head – en betydningsfull motedesigner som levde på 1900-tallet. En tur på bruktbuikk og mammas skap gjorde det lett å imitere Head sin ikoniske stil: skjørt trukket høyt opp i livet, hvit bluse, kort dressjakke og noen trillrunde briller. Hun ble så ivrig hun ville endog klippe en fyldig lugg for å ligne enda mer – men det avverget vi.

Da vi endelig fikk komme inn i klasserommet, sto alle elevene utkledd og helt frosset som i et vokskabinett. Ved siden av hver elev var det et bilde av en knapp. Trykket vi på knappen, begynte voksguren å bevege seg og si sin innøvede monolog, før den stivnet i samme posisjon, helt til neste forelder trykket på knappen. Jeg gikk fra elev til elev. Med innlevelse, trygghet og stolthet sa de sin monolog.

Prosjektet med vokskabinett var et grundig gjennomtenkt opplegg for såkalt «21st century learning». Prosjektet hadde en planlagt progresjon i fagene

historie og engelsk, samtidig som elevene ble bedre på problemløsning, samarbeid og kommunikasjon. I tillegg baserte prosjektet seg på arbeidsformer som forskning har vist styrker motivasjon for læring – elevene fikk medvirke, bruke flere sider av seg selv, samarbeide med klassekamerater, føle eierskap, samt oppleve å bli utfordret og samtidig mestre.

I Ludvigsen-utvalget (NOU 2015: 8) pekte vi på spesielt to utfordringer med dagens læreplaner.

For det første er ikke skolens ansvar for å støtte opp under elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse vektlagt og konkretisert i læreplanene for fagene.

For det andre er læreplanene fulle av detaljerte mål for hvilken kunnskap elevene skal ha. Dette gjør det vanskelig for læreren å frigjøre seg fra lærebøker som er laget for å dekke alt. I stedet for å lage vokskabinett som kan gi en rik forståelse av en person og historiske forhold, kan man lett ende opp med enkle historiske fakta i fokus.

Til tross for liten oppmuntring fra dagens læreplaner, jobber heldigvis mange skoler i Norge med gode prosjekter som, i tillegg til læring i fag, stimulerer elevenes evne til problemløsning,

I USA jobber flere skoler systematisk med å støtte opp om elevenes sosiale og emosjonelle kompetanser

samarbeid, kommunikasjon og innovasjon. Nye læreplaner må gi rom for å videreutvikle dette arbeidet. I tillegg må de tydeliggjøre at alle skoler har ansvar for å gi elevene slike engasjerende læringsopplevelser.

Slik kan vi få både mer læring i fag, mer robuste elever og mer læringsglede.

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger

Mer debatt s. 28-30 →

Nye kraftkabler til utlandet vil hverken ødelegge norsk natur eller gi oss dyrere strøm

Atle Harby, seniorforsker i Sintef og senterleder for Cedren

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.